

LEGERMUSEUM V DELFTU

Josef NOVOTNÝ

Delft je starobylé město s typickou holandskou architekturou posazenou v rozvětvené síti kanálů a průplavů. Zdejší Královské vojenské muzeum nám přiblížilo bohaté vojenské dějiny této země. V třetím patře historické budovy začala prohlídka exponátů z prehistorické doby - kostěnými, kamennými a na zdejším území vzácně se vyskytujícími pazourkovými zbraněmi a nástroji. Fragменты bronzových mečů nás přivedly do období let 1500-600 před n. l. Značná část kovových předmětů, jako byly sekery nebo dýky, se v době bronzové vyráběla technikou „ztraceného vosku“.

Padesát let před n. l. obsadily území dnešního Nizozemska římské legie a připojily ho ke Galii. V expozici můžeme spatřit přilbu kolus, meč gladius, oštěpy hasta a pilum a další součástky výstroje a výzbroje římského legionáře. Římané byli též zdatní fortifikátoři, např. ochranný val proti barbarům Limes Germanicus ležící mezi Rýnem a Dunajem měřil 800 km. Val posilovalo opevněné ležení - castrum, jehož model je součástí expozice.

Následující exponáty patří do období mezi lety 500 až 1500 n. l., kdy území dnešního Holandska náleželo od 8. stol. k Francké říši a od 10. stol. bylo rozděleno mezi hrabství a jednotlivá církevní panství pod vládou burgundských vévodů. V té době byl hlavním aktérem bojiště feudální šlechty - rytíř. Na osudech středověkého dobrodruha rytíře

Roderika je názorně ilustrován život, zvyky, organizace a způsob boje rytířů. I když sbírka zbraní a zbroje není rozsáhlá, dobře dokumentuje vývoj plátové zbroje a meče.

Následující obrovský model bojiště návštěvníky uvádí do období osmdesátileté války, které je nejspíš nejslavnějším obdobím holandských vojenských dějin. V roce 1516 se území dostává pod vládu španělské větve Habsburků. Bohatá holandská města se záhy začala proti španělskému útlaku bouřit. Přestože Španělsko představovalo nejsilnější vojenskou mocnost, navíc podpořenou přílivem stříbra ze zámořských držav, obratná politika Viléma Oranžského a peníze holandských měšťanů

přivedly severní spojené provincie v roce 1609 k nezávislosti. Sběrka dřevcových, chladných a palných zbraní lancnechtů, jejich výstroj a oblečení spolu s ukázkami taktiky a způsobu boje, to vše je náplní této části expozice. Holandské vojsko 17. stol. přineslo do evropského válečnictví řadu pokrokových prvků, jako byl nový způsob opevnění (tzv. staroholandská škola), organizace pěchoty do pohyblivějších a pružnějších setnin nebo vytvoření nové jizdy - rejtarů, která již plně ovládala manévr na bojišti. Na dobových modelech válečných lodí je ilustrována obrovská námořní moc tehdejšího Holandska, jehož loďstvo čítalo přes 16 000 plavidel. To představovalo polovinu loďstva Evropy.

Vitríny plné barvitých uniforem, zdobených kynysů, honosných zbraní a přileb uvádějí návštěvníka do „francouzského období“ 1795-1815. Je zde vystavena například křesadlová pistole s pažbou ze slonoviny od Johana Levouxe z Maastrichtu z roku 1670 či kazeta s 13 výměnnými hlavními od Jacoba Tomase.

Panel, na kterých návštěvník spatří přerod hrubých výkovek a hranolů dřeva v pěchotní pušku, nás uvádějí do období druhé poloviny 19. století. Kulomet tažený psím spřežením či umístěný na sáňkách sloužících k přesunu po zamrzlých kanálech dokumentuje snahu vyrovnat se s bouřlivým nástupem moderní vojenské techniky. Skromné sbírky připomínají období první světové války, které se Holandsko neúčastnilo. V oddělení věnovaném druhé světové válce jsou vystaveny uniformy a výzbroj holandské a německé armády. Ve výstavce spojenecké výstroje a výzbroje jsou uniformy příslušníků holandské brigády princezny Ireny, bojujících po boku spojenců. Temnější minulost Holanďanů připomíná výstroj holandských jednotek SS. V expozici jsou vystaveny rakety V1 a Reichenberg - pilotované verze této rakety, a dále raketa V2. V noci 7. září 1944 vzletly tyto rakety ze zámeckého parku Wasserner poblíž Haagu proti Londýnu. Střely létající rychlostí 7000 km/h s tunovou náplní výbušniny zachytil anglický radar pouhých 30 sekund před pádem. Část expozice je věnována jednotkám KNIL - Královské holandské východoindické armády, hájící holandské zájmy v koloniích. Většina jejich příslušníků zahynula v japonských lágrech.

Poválečný vývoj je dokumentován policejními akcemi armády v koloniích. Holandská armáda se potom zúčastnila řady akcí pod patronací OSN a NATO.

Legermuseum v Delftu je otevřeno denně od 10 do 17 hod. a jeho prohlídka vám zabere minimálně dvě hodiny.

